Werken aan taalontwikkeling

Binnen jouw vak

Loeka van der Kooij & Luce van Donkersgoed

Workshop studiedag LOWAN-vo

25 november 2024

ikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal
elt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal
taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt

Doelen van de workshop

1. Je weet wat belangrijk is bij werken aan **taalvaardigheid** binnen het vak.
2. Je doet inspiratie op over hoe je **binnen jouw vak** aan taalontwikkeling kunt werken.

Wie zitten in de zaal?

Ik ben..

- ..vakdocent (uit het vo/mbo) en ik ben nu werkzaam als vakdocent in de ISK.
- ..NT2-docent, maar ik geef ook een zaak-/praktijkvak binnen de ISK.
- ..iets anders. ☺

ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal

Eens of oneens?

"In mijn vak is werken aan de vakinhoud het belangrijkste. Werken aan taalvaardigheid is minder belangrijk."

ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal

Eens of oneens?

"In mijn vak moeten de leerlingen vakbegrippen leren. Andere woorden leren ze in de NT2-les."

twikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal

De doorgaande taalleerlijn

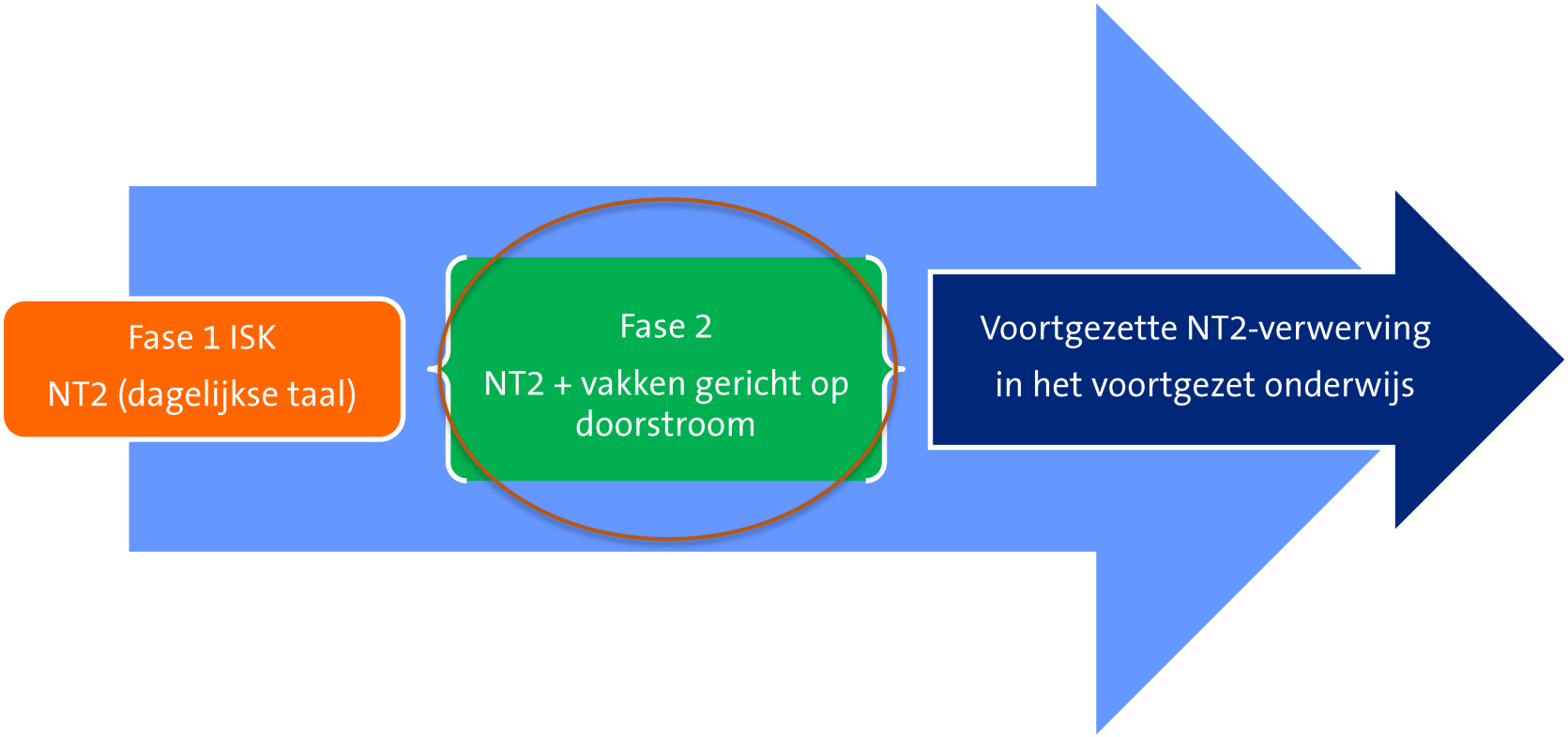

Doelen vakles in de ISK

WAAROM AANDACHT VOOR TAAL?

- De taal in de vakles is relevante taal
  - Goede voorbereiding op doorstroom
- Je onthoudt nieuwe woorden het beste in de context waarin je ze nodig hebt.

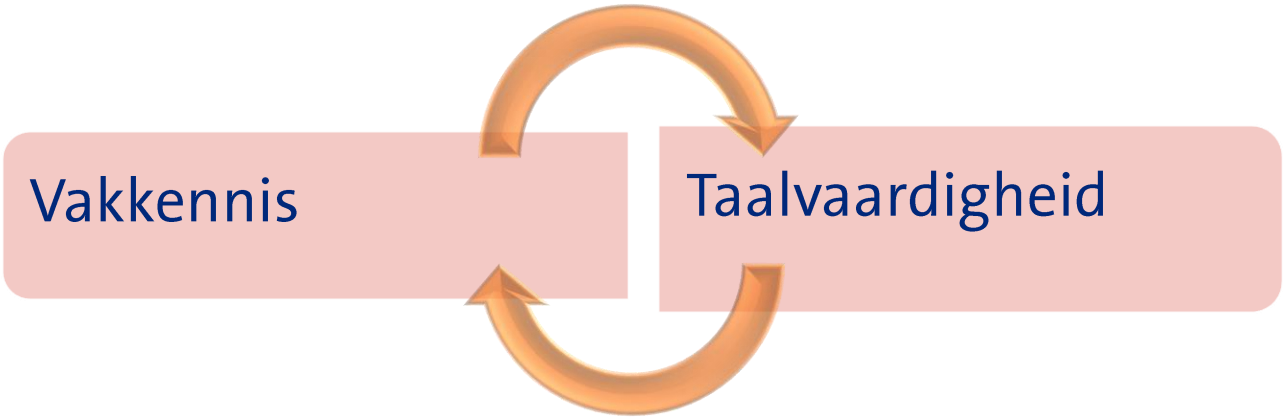

Wat is belangrijk?

1. Stel **doelen** gericht op vakinhoud én taal.
2. Geef **taalsteun** bij je lesmaterialen.
3. Besteed aandacht aan **woorden**.
4. Laat leerlingen veel **samenwerken**.

ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal

1. Denken in taaldoelen

- Wat wil je dat ze kunnen begrijpen?
- Wat wil je dat ze kunnen vertellen?
- Wat wil je dat ze kunnen schrijven?
- Wat wil je dat ze kunnen lezen?

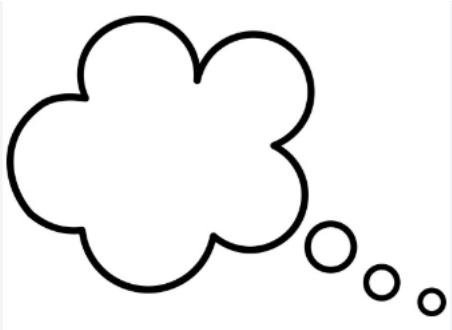

ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal

Doelen | Vakinhoud en taal

- Ik kan de instructie voor het maken van een vogelhuisje begrijpen en de materialen pakken.
- Ik kan de legenda van een kaart lezen en deze uitleggen aan een andere leerling.
- Ik kan een kort verslagje schrijven over het maken van courgettesoep

Doelen | Vakinhoud en taal

- Ik kan de instructie voor het maken van een vogelhuisje begrijpen en de materialen pakken.
- Ik kan de legenda van een kaart lezen en deze uitleggen aan een andere leerling.
- Ik kan een kort verslagje schrijven over het maken van courgettesoep.

ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal

Doelen | Vakinhoud en taal

- Ik kan de instructie voor het maken van een vogelhuisje begrijpen en de materialen pakken.
- Ik kan de legenda van een kaart lezen en deze uitleggen aan een andere leerling.
- Ik kan een kort verslagje schrijven over het maken van courgettesoep.

ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal

2. GEEF TAALSTEUN BIJ JE LESMATERIALEN

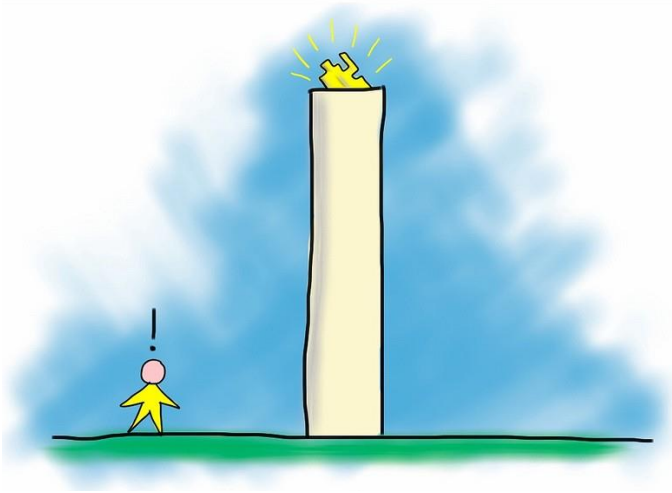

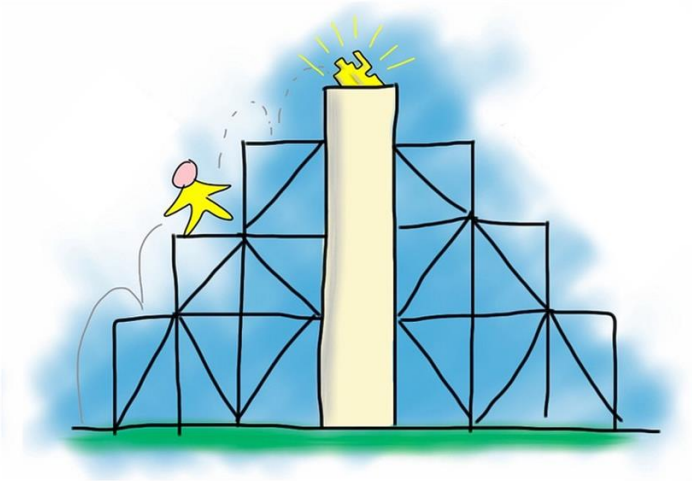

ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal

2. GEEF TAALSTEUN BIJ JE LESMATERIALEN

- Activeer voorkennis
  - Praat samen over het onderwerp
  - Laat een filmpje over het onderwerp zien

- Help leerlingen met het ordenen van de informatie in de tekst

Taalsteun | Teksten lezen

- Schema invullen
- Sleutelschema maken
- Stroomschema maken

Duurzaam	Niet duurzaam

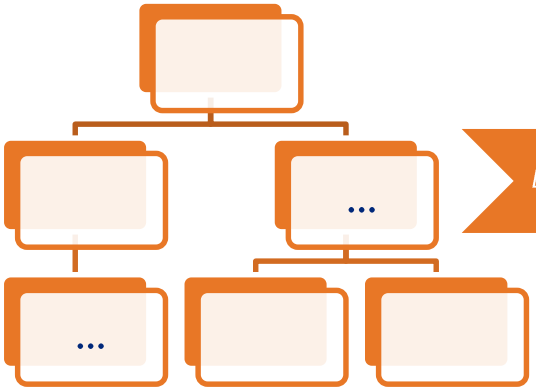

taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt

3. BESTEED AANDACHT AAN WOORDEN

Welke woorden zijn belangrijk in jouw vak?

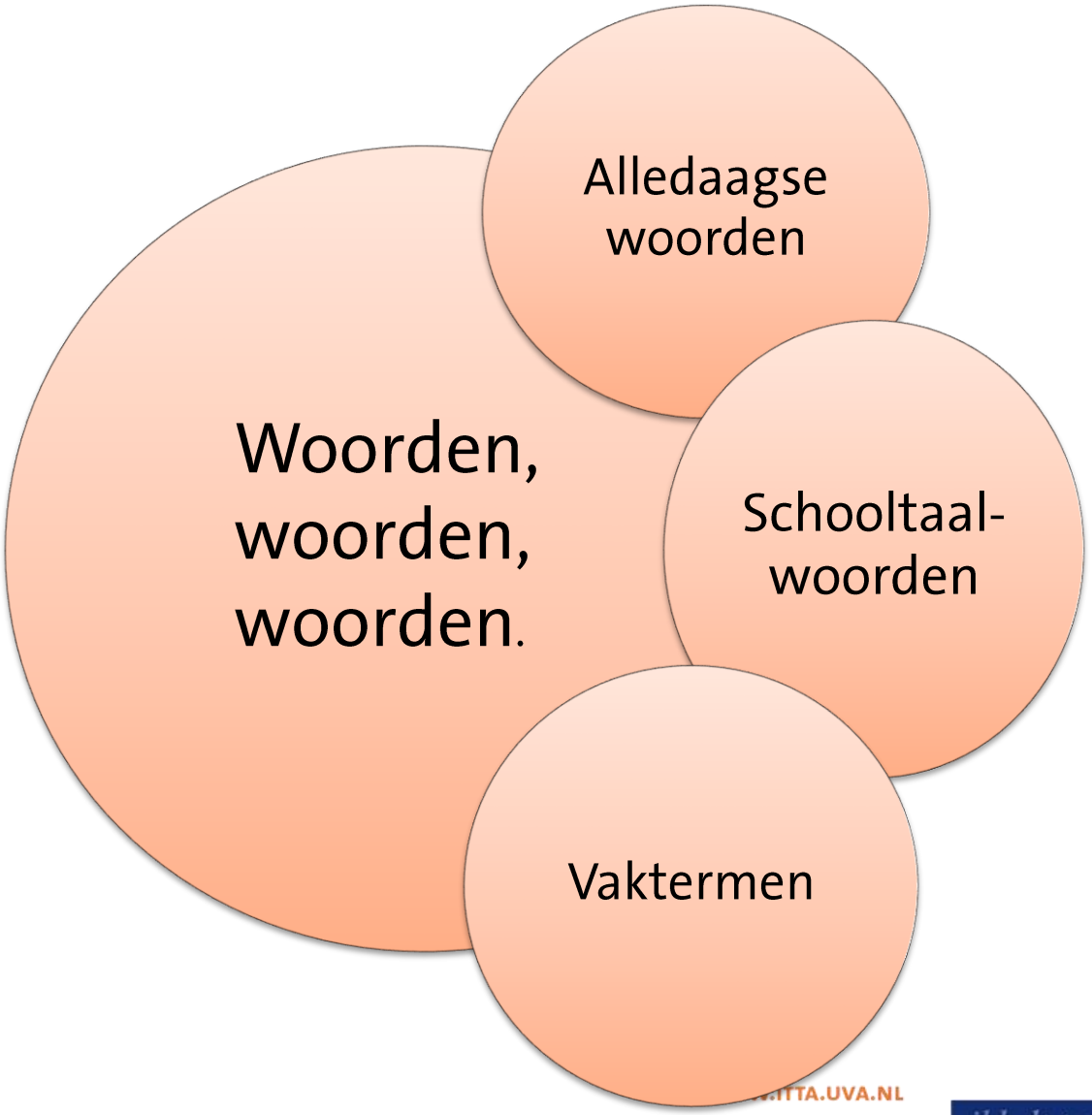
Alledaagse woorden
Woorden, woorden, woorden.
Schooltaal-woorden
Vaktermen

Uitleg

Verzorg me goed!

Het is niet slim om planten zomaar ergens in een ruimte te zetten. Eerst moet je uitzoeken wat de ***levensbehoeften*** van de planten zijn die je wilt gebruiken. Daarvoor moet je weten waar de planten oorspronkelijk vandaan komen. Zo komt een cactus uit een woestijngebied. Je kan hem dus niet op een natte plek neerzetten. Een varen groeit normaal onder bomen, en kan je daarom niet in de felle zon neerzetten.
Ook planten die bij elkaar in een grote bak worden gezet, moeten bij elkaar passen. Let daarbij op:

- Groei- en bloeitemperatuur
- Water- en voedingsbehoefte
- Lichtbehoefte

Om je planten mooi te houden moet je af en toe dorre bladeren en uitgebloeide bloemen weghalen. Dan kunnen de dichte bloemknoppen weer uitkomen. Planten die van vocht houden bespuit je regelmatig met een plantenspuit. Zo voorkom je dat de bladeren bruin worden aan de randen. En wist je dat verse grond en een grotere pot wonderen doen voor een plant?

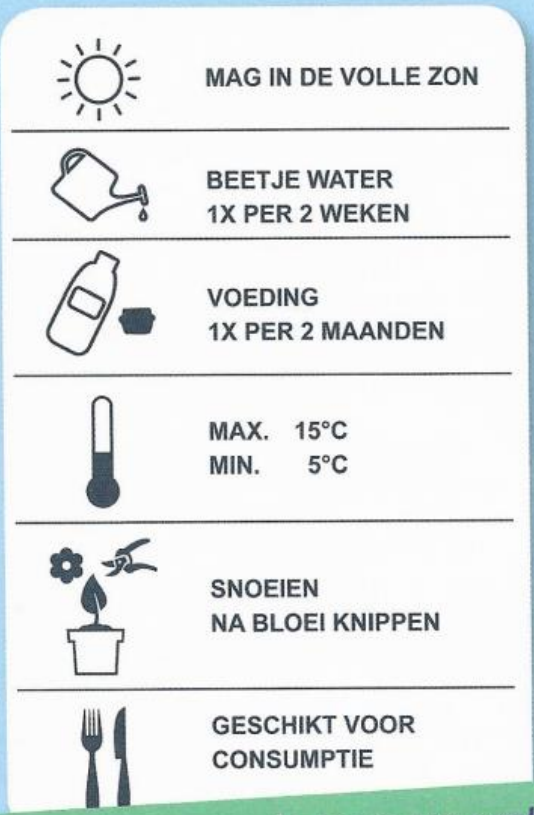

Een hulpmiddel bij de verzorging van planten is een **symbolenkaart**. Via duidelijke icoontjes zie je hoeveel zon, water en voeding een plant nodig heeft en welke temperatuur geschikt is.

ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal

30 MEEST VOORKOMENDE WOORDEN

Algemeen / schooltaal / vak

Basiswoordenlijst - 2000 meest gebruikte woorden

(naar het Basiswoordenboek Nederlands van P. de Kleijn en E. Nieuwborg)

A

aan (vz)
aan (bw)
aanbieden
aandacht
aandeel (het)
aandoen
aangezien
aankijken
aankleden
aankomen
aankomst
aankondigen
aankondiging
aanleg
aanleiding
aannemen
aanpassen
aansluiten
aantal (het)
aantrekken
aanvaarden
aanvragen
aanwezig
aanwijzen
aanzien (het)
aanzien
aanzienlijk
aard
aardappel
aarde
aardig
aarzelen
absoluut
achten
achter (vz)
achter (bw)
achterblijven
achtergrond
achteruit
actie
activiteit
adres (het)
advies (het)
af (vz)
af (bw)
afdeling
afhangen
afhankelijk
afkomen
aflopen
afnemen
afpakken
afscheid (het)
afsluiten
afspraak
afstand
afvegen
afvragen
afwachten
afwezig
agent
akkoord (het)
akkoord (bw)
al (bw)
al (vw)
al / alle
aldoor
aldus
alle
allebei
alleen
allemaal
allerlei
alles
als
alsjeblieft
alsof
alstublieft
althans
altijd
alweer
ambassade
ambtenaar
ander
anderhalf
anders
anderzijds
angst
angstig
antwoord (het)
antwoorden
apart
appel
apotheek
april
arbeid
arbeider
arm
artikel (het)
arts
augustus
auto
avond

B

baan
baard
baas
baby
bad (het)
bagage
bakker
bal
band
bang
bank
basis
beantwoorden
bed (het)
bedanken
bedenken
bedienen
bedoelen
bedoeling
bedrag (het)
bedragen
bedrijf (het)
bedroefd
beeld (het)
been (het)
beest (het)
beetje (het)
begin (het)
beginnen
begrijpelijk
begrijpen
begrip (het)
behalve
behandelen
behandeling
behoefte
behoorlijk
behouden
beide
bekend
bekendmaken
bekennen
bekijken
belachelijk
belang (het)
belangrijk
belangstelling
belasting
beleefd
beleid (het)
beleven
bellen
beloven
beneden (vz)
beneden (bw)
benzine
beoordelen
bepaald
bepalen
beperken
bereid
bereiken
berg
bericht (het)
beroep(het)
beschermen
beschikbaar
bestaan
bestaan (het)
besteden
bestellen
bestuur (het)
betalen
betekenen
betekenis
beter
betreffen
betrekkelijk
betrekken
betrekking
beurs
beurt
bevallen
bevatten
bevinden
bevolking
bewaren
bewegen
beweging
beweren
bewijzen
bewoner
bewust
bezet
bezig
bezitten
bezoek (het)
bezoeken
bezwaar (het)
bidden
bieden
bier (het)
bij (vz)
bij (bij)
bijdrage
bijdragen
bijvoorbeeld
bijzonder
binden
binnen (vz)
binnen (bw)
binnenkomen
bioscoop
bitter
blad (het)
blank
blauw
blij(de)
blijkbaar
blijken
blijven
blik(de)
blik(het)
blind
bloed (het)
bloem
bloes
blok (het)

twikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontw

SCHOOLTAALWOORDEN

- Aannemen
- De bacterie
- De cel
- Daarmee
- Het eb
- De fabrikant
- Gaan om
- De haak
- Zich voordoen

taal ontwikkelt taal ontwikkelt taal ontwikkelt

4. Laat leerlingen samenwerken

- Je leert taal in interactie, door te **doen**.
- Als je klassikaal lesgeeft, dan is er altijd maar één iemand aan het woord.
- Als leerlingen in groepjes werken en moeten overleggen, dan stimuleer je **taalproductie**.

VIER DIDACTISCHE WERKVORMEN

- Instructievormen
  - Vertellen, voorlezen, demonsteren.
- Interactievormen
  - Kennis onderling uitwisselen, brainstorm
- Opdrachtvormen
  - Informatie verwerken: iets maken, schrijven, vertellen.
- Spelvormen
  - Rollenspel, woordenschatspelletjes

VOORBEELD | SAMENWERKEN

Interactievorm (expert)

- Maak viertallen
- Laat iedere leerling één alinea lezen
- Elke leerling vertelt in zijn groepje wat hij heeft gelezen.
- Samen construeren de leerlingen het hele verhaal.

Opdrachtvorm (poster maken)

- Maak samen een poster ter ondersteuning van de tekst.

Aan de slag!

Opdracht rondom **casus**

Wat neem je mee?

Welk **idee** neem je mee voor het werken aan taalontwikkeling binnen jouw vak?

Meer weten?

- Neem een kijkje bij onze stand!
  - Informatie over verschillende scholingstrajecten, waaronder scholing NT2 voor ISK-vakdocenten
  - Informatie over de e-learning (LOWAN)

- ..of haal wat materialen op:
  - Tijdschrift LES: Taal én vakinhoud op de ISK
  - Schooltaalwoordenlijst
  - ..

Loeka van der Kooij

loeka.vanderkooij@itta.uva.nl

Luce van Donkersgoed

luce.vandonkersgoed@itta.uva.nl

020 – 246 6166

www.itta.uva.nl